

Bespreking jaarrekening 2013

Auditcommissie gemeente Roosendaal

Roosendaal, 15 mei 2014

Wim de Leeuw & Ronald Demmers

Agenda

- Controleverklaring
- Speerpunten auditcommissie
- Verslaggeving
- Vermogen en resultaat
- Grondexploitatie
- Stadsoevers
- Aandachtspunten interne controle
- Overige bevindingen
- Follow-up aanbevelingen acc.verslag 2012

□ Totaaloverzicht getrouwheids- en rechtmatigheidsfouten 2013:

Omschrijving	Getrouwheids- fout	Rechtmatigheids- fout
Getrouwheidsfouten jaarafgrenzing/inkopen 2012	-/- € 161.000	€ 0
Gevonden en geëxtrapoleerde fout controle jaarafgrenzing 2013	€ 59.000	€ 174.000
Gevonden en geëxtrapoleerde fout controle verplichtingen 2013	-/- € 235.000	€ 235.000
Totaal	-/- € 337.000	€ 409.000

□ Geen (noemenswaardige) onzekerheden getrouwheid en rechtmatigheid

□ Begrotingsrechtmatigheid:

- Bij 7 programma's overschrijding begrote lasten
- Overschrijding afgesloten kredieten vrijwel nihil
- Kwalitatief toereikende analyse college opgenomen in 'Paragraaf 7 – Bedrijfsvoering' van jaarverslag
- Afwijkingen blijven onrechtmatig maar wegen door toereikende analyse niet mee in ons oordeel

➤ *Actualisatie MPG en waardering BIE/NIEGG (o.a. Stadsoevers):*

- Document MPG is recent gereed gekomen en zal nog ter informatie aan uw gemeenteraad worden voorgelegd.
- Actualisatie van de grondexploitatieberekeningen heeft plaatsgevonden en de effecten hiervan zijn in de jaarrekening 2013 verwerkt.
- Waardering BIE/NIEGG gaan we hierna nog op in.

➤ *Risicomanagement:*

- Er is sprake van een aanmerkelijke daling van het aantal risico's met een relatief grote daling in de categorie risico's met een hoge kans op optreden.
- De daling wordt met name veroorzaakt doordat er in de jaarrekening 2013 voor de eerste keer is uitgegaan van strategische risico's voor de grondexploitaties.
- Hierdoor zijn alle individuele risico's per grondexploitatie verwijderd en zijn hiervoor in de plaats enkele "verzamelrisico's" op strategisch niveau opgenomen.

➤ *Risk reporting:*

- Willen we in overleg met uw auditcie. en werkorganisatie dit jaar nader vorm en inhoud gaan geven

Speerpunten auditcommissie in ML 2013

Voortgang c.a. Agenda van Roosendaal	Wordt binnen uw gemeente actief gevolgd (onder meer via de begrotingsbewaking) en over gerapporteerd, onder andere in de bestuursrapportages.
Invloed organisatiewijziging- en afslanking 2012/2013 op kwaliteit interne beheersing	Geen observatie van een teruglopende kwaliteit. Voor 2014 zal met name van belang zijn of de kwaliteit van de interne beheersing op peil kan blijven na de personele reductie die per 1 december 2013 heeft plaatsgevonden.
Projectcontrol rondom investeringen	Onderkende aandachtspunten uit de managementletter 2012 gelden onverkort voor 2013.
Stand van zaken vastgoedbeheer in het algemeen en specifiek “onderwijscarousel”	Het college heeft in najaar 2013 een bestuursopdracht “Professionalisering vastgoed” vastgesteld. Met betrekking tot de onderwijshuisvesting heeft de gemeenteraad in november 2013 het “Strategisch huisvestingsplan primair en speciaal onderwijs 2014-2020” vastgesteld. Op basis van de uitkomsten hieruit zal t.z.t. onder meer duidelijk moeten worden wat de (waarderingstechnische) gevolgen zijn van de keuzes die worden gemaakt.

Speerpunten auditcommissie in ML 2013

Kwaliteit Interne controle	De interne controles vanaf 2014: <ul style="list-style-type: none"> - Meer gespreid over het jaar uitvoeren zodat bevindingen eerder beschikbaar zijn en waar nodig tijdig bijsturing kan plaatsvinden. - Verdere diepgang op onderdelen aanbrenen; de interne controles meer en verder te verleggen naar controle op de effectiviteit van de in de processen getroffen interne beheersingsmaatregelen en in wat mindere mate op de uitkomsten/gegevens - Van in overwegende mate gegevensgericht naar een meer evenwichtige mix van organisatie- en gegevensgericht.
Nieuwe Aanbestedingswet	De gevolgen van deze nieuwe wet zijn doorvertaald in het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.
(Versteviging) grip op verbonden partijen	Als belangrijkste aandachtspunt merken wij op dat nog niet bij alle verbonden partijen iets is geregeld over de wijze waarop vorm en inhoud wordt gegeven aan risicomanagement evenals de informatievoorziening hierover. Deze informatie is van belang voor de deelnemende gemeenten om bijvoorbeeld inzicht te hebben in het risico dat op enig moment een aanvullend (financieel) beroep op de deelnemende gemeenten wordt gedaan. In het verlengde hiervan zijn de mogelijkheden voor de gemeenten om tussentijds 'in te grijpen' beperkt.

- ❑ Analyses geven over het algemeen voldoende antwoord op de vraag waarom de baten en lasten afwijken van de begroting.

- ❑ In de toelichting op de programmarekening is meer expliciet vermeld of afwijkingen zijn gerapporteerd in de 2^e bestuursrapportage en zo niet, waarom afwijkingen niet tussentijds zijn c.q. konden worden begroot / gerapporteerd. Analyse kan nog verder verscherpt worden.

- ❑ Verdere verbetering kwaliteit analyses mogelijk door relaties leggen tussen kengetallen / prestaties en baten en lasten: hiertoe koppeling maken tussen speerpunten per programma, kengetallen / prestaties en baten en lasten

Vermogen en resultaat

- ❑ Eigen vermogen in 2013 afgenomen van € 73,4 miljoen tot € 62,5 mln., inclusief voordelig resultaat 2013 ad € 2,0 mln. (afname € 10,9 miljoen). Belangrijke onttrekkingen zijn kosten 60+ regeling en afwaardering overgehevelde gronden en gebouwen naar MVA.

- ❑ Kerncijfers vermogen (x € 1 mln.):

Jaar	Weerstandscapaciteit	Risico's	Weerstandvermogen
2012	33,5	26,3	7,2
2013	29,8	20,2	9,6
Mutatie	-/- 3,7	-/- 6,1	2,4

- ❑ Weerstandvermogen ('overdekking' risico's) in 2013 toegenomen met € 2,4 mln. door afname weerstandscapaciteit maar hogere afname risico's → weerstandvermogen is verbeterd.
- ❑ Verbetering weerstandvermogen vooral door afname risico's t.o.v. 2012. Met name:
  - Afname risico's grex en waardering vastgoedobjecten die zijn overgeheveld naar MVA incl. Stadsoevers
  - Afname risico's gekoppeld aan Centrum voor de Kunsten (frictiekosten zijn verwerkt in 2013)
  - Belangrijk aandachtspunt is en blijft risico's 3D-operaties

- ❑ Grondexploitaties bouwgronden in exploitatie (BIE) integraal herzien
- ❑ Parameters zijn relatief voorzichtig: 2,5% inflatie, 4% rente (paar complexen uitz.rente) en 0% opbrengststijging
- ❑ Programmering past – zeker na aanpassing Stadsoevers – binnen kaders en verwachtingen, waaronder contingent provincie
- ❑ In 2013 voor circa 16,6 mln. gronden/vastgoed overgeheveld van voorraden naar MVA , na afwaardering tlv reserve grex met circa 10,6 miljoen. Structureel effect begroting 2014 e.v. circa 0,6 miljoen.
- ❑ Aandachtspunten: verkopen bedrijventerreinen (m.n. Majoppeveld c.a. en Borchwerf) en woningbouwlocaties (o.a. Bulkstraat, Gebrande Hoef) vragen om goede monitoring c.a.
- ❑ Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG):
  - Alle NIEGG in beeld gebracht en integraal ‘tegen het licht gehouden’; groot deel NIEGG ultimo 2013 overgeheveld naar MVA vanwege veranderd perspectief. Daarnaast verkoop van verspreide percelen.
  - Ultimo 2013 ‘t Zand en Nieuwstraat belangrijkste locaties.
  - T.I.v. 2013 verliesvoorziening aangevuld met € 0,2 miljoen tot omvang ultimo 2013 van € 1,5 miljoen

- ❑ Vanwege economische crisis heeft raad op 29 mei jl. besloten tot wijziging planopzet en projectfasering
- ❑ Effecten raadsbesluit verwerkt in jaarrekening 2013; heeft geleid tot overheveling deelgebieden Noord en Oost naar MVA. Dit aangezien plandelen voorlopig niet ontwikkeld worden; derhalve geen NIEGG, dus MVA onder de notitie vastgoed BBV.
- ❑ Verliesvoorziening voor deelgebieden Noord en Oost van € 7 mln. is in 2013 “vrijgevallen” tgv de reserve grex; hiertegenover staat afwaardering met 10,6 mln. voor alle overgehevelde gronden en gebouwen (o.a. die van Stadsoevers) naar MVA vanwege andere waarderingsgrondslag (cf. notitie vastgoed BBV).
- ❑ Deelgebied Zuid:
  - Boekwaarde 31-12-2013: € 4,2 mln.
  - Inhoudelijk geen opmerking wat betreft programma, planning, prijzen, parameters en plankosten
  - Geprognosticeerde verkoop/uitgifte van 34 kavels in 2014 vraagt om goede monitoring en rapportage
  - Verwacht positief resultaat bij afsluiting: € 107.000
  - Gezien beperkt resultaat van belang ontwikkelingen nauwgezet te blijven volgen
  - In grondexploitatie rekening gehouden met € 3,2 mln. interne bijdragen; aan te bevelen de betreffende investeringen en dekking afzonderlijk van de grondexploitatie te verantwoorden

Aandachtspunten interne controle

- ❑ Kritisch zijn op extrapolatie fouten uit deelwaarneming naar totale massa

- ❑ Aandacht voor periodetoerekening / jaarafgrenzing en onderbouwing overlopende verplichtingen uit verplichtingenregistratie bij interne controle op inkopen; uit onze controle blijken ter zake fouten

- ❑ Planeconomen periodiek bevragen en “challengen” op de gehanteerde uitgangspunten, de gemaakte berekeningen, de aannames in prijs, planning, programma, plankosten etc. in de grondexploitatieberekeningen teneinde intern vast te stellen of/dat deze nog betrouwbaar en voldoende gedocumenteerd zijn.

Overige bevindingen

- ❑ Sisa: besteding subsidie “Proeftuinen Stadsoevers” tbv realisatie ROC Kellebeek. In 2014 eindverantwoording in te dienen door ROC bij gemeente. Aandacht voor adequate verantwoording en controle hiervan.

- ❑ Professionalisering Vastgoed: moet leiden tot een gemeentebrede visie op al het gemeentelijk vastgoed, waarbij, waar nodig, de gemeenteraad zal besluiten over eventuele alternatieve bestemmingen voor en inzet van het gemeentelijk vastgoed. Waardering van het betreffende vastgoed alsdan aan te passen naar de nieuwe/gewijzigde bestemming. De eventuele effecten hiervan zullen dan in (de jaarrekening) 2014 verwerkt moeten worden.

- ❑ Voorziening rioleringsinvesteringen
  - Basis voor voorziening is het Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (VGRP) 2014-2019
  - Stand voorziening jaarrekening 2013 is € 5,2 mln., maar er is nog sprake van nog uit te voeren werkzaamheden uit 2013 voor circa € 2,9 mln.
  - Gezien het relatief grote bedrag aan doorgeschoven werkzaamheden van belang de geraamde en gerealiseerde werkzaamheden frequent te blijven analyseren en tijdig te bezien welke consequenties hiervan uit gaan op de omvang van en mutaties in de voorziening. Plan (het VGRP) en uitvoering zullen immers duidelijk en op realistische wijze met elkaar in verband moeten worden gebracht

Follow-up aanbevelingen acc.verslag 2012

- Zie accountantsverslag met gedetailleerde weergave follow-up; alle punten zijn afgewikkeld of wordt aan gewerkt.

- Verdere follow-up aanbevelingen wordt betrokken bij interimcontrole 2014

Vragen ?